Dosarul nr.2rc-27/23 judecătoria Bălți, sediul Central, judecător Sv.Ghercavii

Decizie

19 iunie 2023 mun. Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi

Avînd în componenţa sa

Preşedintele colegiului Adriana Garbuz

Judecători Iulia Grosu, Andrian Ciobanu

examinînd recursul declarat de IP ,,Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii,, împotriva încheierii judecătoriei Bălți, sediul central din 13 martie 2023, prin care s-a admis cererea reprezentantului pârâtului cu privire la aplicarea excepției de tardivitate și s-a respins ca fiind tardivă, cererea de chemare în judecată înaintată de IP ,,Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii" către SA ,,Moldagrotehnica", intervenient accesoriu GȚ ,,Bojenco Anatolii" privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare, -

a constatat:

Poziţia instanţei:

La data de 16.08.2022 IP ,,Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii" a înaintat în instanță cerere de chemare în judecată împotriva SA ,,Moldagrotehnica", intervenient accesoriu GȚ ,,Bojenco Anatolii" privind rezoluțiunea judiciară a contractului de vânzare-cumpărare și încasarea sumei.

În motivarea cererii reclamantul invocă, că la data de 23.01.2017 între IP ,,UIAPCPA", reorganizată prin transformare în IP ,,Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii", organ subordonat Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare în calitate de cumpărător și SA ,,Moldagrotehnica" în calitate de vânzător a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a tehnicii agricole nr. 19-C.

Ulterior, la data de 14.01.2019 a fost încheiat acordul adițional nr. 1, prin care Anexa cu privire la lista tehnicii agricole procurate a fost modificată cu prezentarea listei actualizate. Astfel, conform contractului nr. 19-C modificat prin acord adițional nr.1, reclamanta a procurat de la pârâtă mai multe unități de tehnică agricolă, printre care și plug reversibil PRPO-8 la preț de 390000, 00 lei, fapt confirmat prin actul de predare primire a tehnicii agricole din 24.09.2018 și factura fiscală seria XI nr. 1003417 din 24.09.2018.

Prezenta unitate de tehnică agricolă a fost procurată în contextul cererii înaintate de către GȚ ,,Bojenco Anatolii" din 04.09.2018, care a solicitat admiterea la concursul de selectare a beneficiarilor pentru procurarea în rate a tehnicii agricole de la UIAPCPA prin intemediul Programului 2KR.

Având în vedere admiterea cererii înaintate de către GȚ ,,Bojenco Anatolii", a fost încheiat procesul-verbal de intenții nr. 2905 din 04.09.2018.

Ulterior, la data de 01.10.2018 între reclamant și GȚ ,,Bojenco Anatolii" a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare în rate a tehnicii agricole nr. 6359, obiectul căruia era tehnica

agricolă Plug reversibil PRPO-8, tehnică procurată de către reclamant în folosul beneficiarului GȚ „Bojenco Anatolii” de la pârât și predată acestuia la data de 09.10.2018 conform actului de predare-primire întitulat Anexa nr. 3 la contractul de vânzare-cumpărare nr. 6359 din 01.10.2018 și a facturii fiscale seria nr. IV 1218400 din 09.10.2018.

La data de 14.07.2020, salariatul reclamantei responsabil de monitorizarea executării contractului de vânzare-cumpărare nr. 6359 din 01.10.2018 a prezentat o notă informativă prin care a informat organele de conducere ale reclamantei despre discuțiile telefonice cu beneficiarul reclamantei care exploata plugul reversibil PRPO 8 și viciile apărute la exploatarea acestuia.

Conform notificării înaintate de către GȚ „Bojenco Anatolii” reclamantul a fost informat despre faptul că odată cu achiziționarea bunului GȚ „Bojenco Anatolii” a început exploatarea tehniciii agricole procurată în procesul activității sale agricole, însă în prima zi de lucru, contrar caracterisitcii și destinației sale plugul s-a defectat și nu a mai fost posibil de exploatat. Totodată, GȚ „Bojenco Anatolii” a comunicat, că a încercat cu forțele proprii să repare tehnica agricolă, inclusiv s-a adresat, conform garanției la furnizor, însă din lipsa unor însușiri inerente care îl făceau impropriu destinației normale, intențiile de a repara plugul nu sau soldat cu succes.

La data de 24.08.2020 prin scrisoarea nr. 610 reclamantul a notificat pârâtul cu privire la constatarea viciilor ascunse al plugului reversibil PRPO-8, fiind solicitată remedierea defectelor și prezentarea informației și actelor confirmative de intervenții, inclusiv cartea tehnică în privința tehnicii agricole. La notificarea recepționată de către pârât la 02.09.2020 nu a fost prezentat nici un răspuns în scris sau careva acte solicitante.

Astfel, la data de 11.09.2020 de către reprezentanții pârâtului, a fost întocmit Actul de constatare conform căruia s-a stabilit că plugul reversibil PRPO-8 are aproximativ 50 de intervenții de sudare, iar majoritatea componenentelor au suferit deteriorări.

Mai menționează, că reclamanta în calitate de proprietar al plugului reversibil PRPO-8 a solicitat intervenția executorului judecătoresc în vederea constatării faptelor care au valoare juridică. Conform actului de constatare nr. 18 din 15.05.2021 întocmit de executorul judecătoresc, s-a constatat aflarea plugurilor în curtea intreprinderii, starea acestora (vizibil reparat și anume se vedeau clar porțiuni sudate, sudurile, pe alocuri, erau cu plăci metalice adăugate). De asemenea la actul de constatare nr.18 din 15.05.2021 pârâtul a prezentat careva acte, printre care și o scrisoare emisă de pârât din 10.09.2020. În legătură cu aceasta, menționează că scrisoarea emisă de pârât adresată reclamantului nu a fost notificată reclamantului, or, în registrul de evidență a corespondenței reclamantului, nu a fost recepționată o asemenea notificare.

În continuare, la 19.08.2021 reclamanta a mai adresat pârâtului o notificare repretată privind constatarea viciilor ascunse a tehncii agricole, solicitând restituirea de către pârât a prestației pecuniare achitate de către Agenție la procurarea plugului reversibil PRPO-8 în valoare de 390000 lei, iar Agenția la rândul ei va preda marfa în cauză care este afectată de vicii materiale ascunse. Notificarea în cauză fiind recepționată de către pârât la 23.08.2021.

Invocă partea reclamantă, că raportând reglementările legale la circumstanțele faptice, incontestabil se denotă că IP ADMA a procurat tehnică agricolă viciată, vicii care fac imposibilă exploatarea acesteia conform destinației sale așa cum s-a așteptat cumpărătorul, or, în situația în care cumpărătorul ar fi știut de existența viciilor, nu ar fi cumpărat bunul, iar vânzătorul SA „Moldagrotehnica” fiind conștient de viciile plugului înstrăinat, la încheierea contractului de vânzare-cumpărare, a trecut sub tăcere viciile constatate, ceea ce a dus la neexecutarea obligației stabilite de Codul Civil.

Prin urmare, probatoriul administrat conturează concluzia că, transmiterea bunului cu vicii de natură materială de către SA „Moldagrotehnica” constituie o neexecutare esențială a contractului de vânzare-cumpărare din partea sa.

La fel invocă reclamantul, că termenul general de înaintare a acțiunii începe să curgă de la data în care cumpărătorul a aflat despre existența viciului și anume despre existența viciului i-a fost comunicat prin notificarea înintată de GȚ „Bojenco Anatolie” din 17.08.2020 înregistrată cu nr. 169 care a comunicat că obiectul procurat, la caz plugul, s-a defectat chiar în momentul punerii acestuia în funcțiune fiind imposibilă restabilirea lui, ca dovadă anexând și procesul verbal din 26.11.2019 de constatare a defecțiunilor și reparații în cadrul deservirii conform garanției.

Solicită reclamantul rezoluțiunea parțială a contractului de vânzare-cumpărare nr. 19-C din 23.01.2017 modificat prin acordul adițional nr. 1, în partea ce ține de vânzarea tehnicii agricole viciate Plug reversibil PRPO-8, încheiat între SA „Moldagrotehnica” și IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii”; restituția civilă prin repunerea părților la poziția inițială; încasarea din contul SA „Moldagrotehnica” în beneficiul IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” a sumei de 390000,00 lei, la fel și încasarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul ședinței de judecată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare din 20.12.2022 reprezentantul pârâtului SA „Moldagrotehnica” a depus cerere privind ridicarea excepției de tardivitate a cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii invocă, că între SA „Moldagrotehnica” și IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” a fost încheiat la 23.01.2017 contractul de vânzare cumpărare nr. 19-C, iar bunul Plugul Reversibil PRPO-8 a fost predat la 24.09.2018 prin actul nr. 13 de predare-primire a tehnicii agricole - data de la care urmează a fi calculat termenul de prescripție.

Din cuprinsul Actului nr. 13, plugul a fost luat la garanţie la 24.09.2018 din momentul predării. Potrivit pct. 5.3. din cuprinsul contractului de vânzare cumpărare 19-C din 23.01.2017, cumpărătorul are dreptul să invoce viciile constatate la momentul predării sau în perioada termenului de garanţie. Potrivit pct. 7.1. din cuprinsul contractului de vânzare-cumpărare 19-C din 23.01.2017, din momentul transmiterii producţiei beneficiarilor de către cumpărător, vânzătorul se obligă să asigure deservirea tehnică şi reparaţia acesteia în conformitate cu garanţia oferită de producător, pentru o perioadă de 18 luni din ziua semnării contractelor de vânzare-cumpărare în rate şi facturilor eliberate beneficiarilor de către cumpărător.

În baza cererii din 04.09.2018 înaintate de către GȚ „Bojenco Anatalie” privind admiterea la concursul de selectare a beneficiarilor pentru procurarea în rate a tehnicii agricole de la UIAPCPA prin intermediul Programului 2KR, la 01 octombrie 2018, Instituţia Publică „Agenţia pentru Dezvoltarea şi Modernizarea Agriculturii” în calitate de vânzător şi GȚ „Bojenco Anatalie” în calitate de cumpărător au încheiat contractul de vânzare - cumpărare în rate a tehnicii agricole nr. 6359, în privinţa bunului din speţă, PLUG reversibil PRPO - 8 (FP18). Conform anexei nr.1 la contractul nr. 6359, vânzătorul a predat plugul reversibil cu nr. 12-4340, nr. certificat tehnic permanent MA 043926, fapt semnat la rubrica „defecte” prin menţiuni „nu sunt”. La 09.10.2018, PLUGUL reversibil PRPO - 8 (FP18) a fost predat în baza actului de predare-primire (anexa 3) şi a facturii fiscale seria nr. IV 1218400.

Potrivit înscrisurilor anexate la dosarul civil, partea reclamantă a depus acţiune în instanţa de judecată la 15 august 2022, iar bunul mobil PLUG reversibil PRPO - 8 (FP18) care face obiectul contractului, a fost predat la 24.09.2018 prin Actul nr.13 de predare-primire a tehnicii agricole. Din cuprinsul Actului nr.13, plugul a fost luat la 24.09.2018 din momentul predării. Prin urmare

consideră pârâtul că, pretenţiile cu privire la viciile bunului născute în temeiul contractului de vânzare-cumpărare s-au prescris.

Având în vedere prevederile legale indicate supra, consideră pârâtul că, reclamantul IP „Agenţia pentru Dezvoltarea şi Modernizarea Agriculturii” nu a notificat într-o perioadă rezonabilă pârâtul SA „Moldagrotehnica” despre intenţia de rezolvire a contractului de vânzare-cumpărare din 19-C din 23.01.2017, în temeiul sancţiunii pentru vicii a obiectului acestuia.

Chiar şi dacă termenul de rezoluţiune a contractului s-ar fi calculat din spusele reclamantului din data de 17.08.2020 în baza notificării nr. 169 de către GȚ „Bojenco Anatalie” momentul când a aflat despre existenţa viciului, reclamantul la fel a omis termenul de 6 luni de adresare în instanţa de judecată.

Iar, omiterea termenului de prescripţie restricţionează examinarea legalităţii pretenţiei formulate de partea în proces, titularul dreptului la acţiune fiind sancţionat pentru pasivitate prin stingerea elementului de protecţie juridică a dreptului său material.

În conformitate cu prevederile art. 394 Cod civil, acţiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripţie extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepţia de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

Prin urmare, acţiunea înaintată de Instituţia Publică „Agenţia pentru Dezvoltarea şi Modernizarea Agriculturii” la 15 august 2022 este depusă în afara termenului legal şi prin urmare, urmează a fi declarată tardivă.

Prin încheierea judecătoriei Bălți sediul central din 13 martie 2023 cererea reprezentantului pârâtului cu privire la aplicarea excepției de tardivitate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” către SA „Moldagrotehnica”, intervenient accesoriu GȚ „Bojenco Anatolii” privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare, s-a admis. Cererea de chemare în judecată înaintată de IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” către SA „Moldagrotehnica”, intervenient accesoriu GȚ „Bojenco Anatolii” privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare, s-a respins ca fiind tardivă.

Solicitarea recurentului:

La data de 29 martie 2023, Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 13 martie 2023, solicitînd admiterea recursului, casarea integrală a încheierii ca fiind neîntemeiată și ilegală, cu restituirea cauzei la rejudecare.

Argumentele părţilor:

În motivarea recursului recurenta Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii a menționat următoarele:

Conform contractului nr. 19-C modificat prin acord adițional nr.1, reclamanta a procurat de la pîrît mai multe unități de tehnică agricolă, printre care și plug reversibil PRPO-8 la preț de 390 000, 00 lei, fapt confirmat prin actul de predare-primire a tehnicii agricole din 24.09.2018 și factura fiscală seria XI nr. 1003417 din 24.09.2018.

Prezenta unitate de tehnică agricolă a fost procurată în contextul cererii înaintate de către GȚ „Bojenco Anatolii,, din 04.09.2018.

Ulterior, la data de 01.10.2018 între reclamant și GT „Bojenco Anatolii,, a fost încheiat contractul de vînzare-cumparare în rate a tehnicii agricole nr. 6359, obiectul caruia era tehnica agricola Plug reversibil PRPO-8, tehnica procurată de către reclamant în folosul beneficiarului GȚ „Bojenco Anatolii,, de la pîrît și predarea acestuia la data de 09.10.2018 conform actului de

predare-primire întitulat Anexa nr. 3 la contractul de vînzare-cumpărare nr. 6359 din 0110.2018 și a facturii fiscale seria nr. IV 1218400 din 09.10.2018.

La data de 14.07.2020, salariatul reclamantei responsabil de monitorizarea executării contractului de vînzare-cumparare nr. 6359 din 01.10.2018 a prezentat o Notă informativă (anexa nr. 10 la cerere de chemare in judecată), prin care a informat organele de conducere ale reclamantei despre discuțiile telefonice cu beneficiarul Reclamantei care exploata Plugul reversibil PRPO -8 (FP18) și viciile apărute la exploatarea acestuia.

Conform notificării înaintate de către GȚ „Bojenco Anatolii,, la data de 17.08.2020, reclamantul a fost informat în scris despre faptul că, odata cu achiziționarea bunului, GȚ „Bojenco Anatolii,, a început exploatarea tehnicii agricole procurată în procesul activității sale agricole, însă din prima zi de lucru, contrar caracteristicii și destinației sale, plugul s-a defectat și nu a mai fost posibil de exploatat. Totodată, GȚ „Bojenco Anatolii,, a comunicat că a încercat cu forțele proprii să repare tehnica agricolă, inclusiv s-a adresat, conform garanției la furnizor (S.A. „Moldagrotehnica,,), însă din lipsa unor însușiri inerente, care îl făceau impropriu destinației și folosirii normale, intențiile de a repara plugul nu s-au soldat cu succes.

La 24 august 2020 prin scrisoarea nr. 610 reclamantul a notificat pîrîta cu privire la constatarea viciilor ascunse ale Plugului reversibil PRPO -8 (FP18), fiind solicitată remedierea defectelor și prezentarea informației și actelor confirmative de intervenții, inclusiv cartea tehnică în privința tehnicii agricole. La notificarea recepționată de către pîtît la 02.09.2020 nu a fost prezentat nici un răspuns în scris s-au careva acte solicitate.

În continuare, la 19 august 2021 reclamanta a mai adresat pîrîtului o notificare nr. 922 repetat privind constatarea viciilor ascunse a tehnicii agricole.

Raportînd reglementările legale la circumstanțele faptice confirmate documentar, incontestabil se denotă că IP ADMA a procurat tehnică agricolă viciată, vicii care fac imposibilă exploatarea acesteia conform destinației sale așa cum s-a așteptat cumpărătorul, or, în situația în care cumpărătorul ar fi știut de existența viciilor, nu ar fi cumpărat bunul, iar vînzătorul SA „Moldagrotehnic,, fiind conștient de viciile plugului înstrăinat, la încheierea contractului de vînzare-cumparare nr. 19-C din 23.01.2017 modificat prin acordul adițional nr. 1 din 24.01.2019, a trecut sub tăcere viciile constatate, ceea ce a dus la neexecutarea obligației stabilite de dispozițiile art. 763 din Codul civil.

Reieșind din cele expuse, inclusiv in temeiul art. 776 si art. 864 din Codul civil, consideră că, reclamanta este îndreptățită de a solicita declararea rezoluțiunii pe cale judecătorească a contractului de vînzare-cumpărare nr. 19-C din 23.01.2017 în partea ce ține de vînzarea-cumpărarea Plugului reversibil PRPO-8 (FP18), avînd la baza sa vicii ascunse la tehnica agricolă.

Menționează reclamantul că a aflat despre existența viciului ascuns la data de 14.07.2020 cînd salariatul reclamantei responsabil de monitorizarea executării contractului de vanzare-cumpărare nr. 6359 din 01.10.2018 a prezentat o notă informativă, prin care a informat organele de conducere ale reclamantei despre discuțiile telefonice cu beneficiarul reclamantei care exploata plugul reversibil PRPO -8 (FP18) și viciile apărute la exploatarea acestuia.

Totodata, instanța de fond a menționat că, conform art. 268 lit. b) Cod civil, se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind viciile ascunse ale bunului vîndut. Iar potrivit art.395 alin. (1), (2) Cod civil în vigoare la momentul depunerii actiunii, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. În cazul în care dreptul subiectiv este afectat

de un termen suspensiv sau de o condiție suspensivă, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data împlinirii termenului or, a realizării condiției.

Consideră, că instanța de fond, prin asemenea concluzii a admis o eroare la determinarea legii aplicabile speței, prin urmare a aplicat legea greșită la judecarea cauzei.

Întru susținerea prezentei alegații, menționează că contractul de vînzare cumpărare a tehnicii agricole a fost încheiat la data de 23.01.2017 (nr. 19-C), care ulterior, la data 14.01.2019 a fost modificat prin acordul adițional nr. 1 prin care lista tehnicii agricole procurate a fost modificată cu
prezentarea listei actualizate, bunul litigios fiind inclus anume în anexa acordului adițional.

Contractul de vînzare cumpărare, inclusiv acordul adițional a fost încheiat sub guvernarea Codului civil a Republicii Moldova în redacția de pînă la 01.03.2019. Prin urmare, la determinarea Legii aplicabile judecării prezentului litigiu, consideră că, ținînd cont de principiul neretroactivității legii, instanța de fond urma sa aplice anume aceste prevederi, adică de pînă la republicarea Codului Civil.

Astfel, instanța a considerat necesar de a recurge la aplicarea prevederilor art. 783 alin. (2) Cod civil (în redacția Legii din 2022, la momentul cînd au fost încheiate contractele), dacă în contract nu este stabilit un termen, pretențiile pot fi înaintate în cel mult 6 luni din ziua predării bunului, iar în privința imobilelor, în cel mult un an.

Indică recurenta că instanța a comis o greșeală la determinarea perioadei încheierii contractului, or acesta a fost încheiat la data de 23.01.2017 (nr. 19-C), care ulterior, la data de 14.01.2019 a fost modificat prin acordul adițional nr. 1 prin care lista tehnicii agricole procurate a fost modificată cu prezentarea listei actualizate, și nicidecum în anul 2022.

Tot aici, instanța de judecată a concluzionat că, în cazul contractului de vînzare-cumpărare care se solicită a fi rezoluționat parțial, a expirat la data de 24.07.2019, iar prescripția dreptului la acțiune pentru viciile ascunse ale bunului vîndut, la caz a Plugului reversibil PRO-8, începe să curgă de la împlinirea unui an de la data preluării (predării) bunului, adică din data de 24.09.2018,
conform Actului nr.13 de predare-primire a tehnicii agricole.

În acest context menționează că termenul de prescriptie, în temeiul celor invocate este de 3 ani, urmeaza a fi calculat de la data cînd cumpărătorul a aflat despre existența bunului, prin urmare, termenul de prescriptie expiră la data de 13.07.2023.

Consideră ca instanta de fond a apreciat greșit circumstanțele pricinii și nu a aplicat legea care urma a fi aplicată în cauza dată. Soluția instanței nu conține o analiză corectă a probelor și circumstantelor importante.

Reiterează că contrar celor invocate de către instanță în incheierea recurată, susține că termenul general în interiorul caruia persoana poate să-și apere, pe calea intentarii unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. Iar conform art. 272 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare pînă la 01.03.2019, termenul de prescriptie extinctiv începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la actiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Avocatul Chistruga Dmitri în interesele SA ,,Moldagrotehnica,, prin referința depusă la data de 04 mai 2023 solicită respingerea cererii de recurs cu menținerea încheierii judecătoriei Bălți sediul central din 13 martie 2023.

Aprecierea instanţei de recurs:

Potrivit prevederilor art.426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Conform art.425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

La data de 13 martie 2023 de către instanța de fond a fost emisă încheierea cu privire la aplicarea excepției de tardivitate și respingerea acțiunii înaintate ca fiind tardivă, la materialele cauzei lipsind confirmarea expedierii încheirii în adresa părților, cererea de recurs fiind depusă de către IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii„ la data de 29 martie 2023, prin urmare, recursul se consideră depus în termen.

În conformitate cu art.427 lit.b) CPC, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată;

Analizînd legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces şi a materialelor din dosar, Colegiul consideră recursul întemeiat şi care urmează a fi admis, reieșind din următoarele motive:

Potrivit art.186[1] alin.(1-3) Cod de procedură civilă, cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen. Excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluţionează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor. Dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepţia de tardivitate, instanţa de judecată respinge acţiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

Probatoriul cauzei denotă faptul, că la data de 23.01.2017 intre IP „UlAPCPAI, reorganizată în IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii„ organ subordonat Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare în calitate de cumpărător și SA „Moldagrotehnica„ în calitate de vînzător a fost încheiat contractul de vînzare-cumpărare a tehnicii agricole nr. 19-C.

Ulterior, la data de 14.01.2019 a fost încheiat acordul adițional nr. 1 prin care Anexa cu privire la lista tehnicii agricole procurate a fost modificată cu prezentarea listei actualizate. Astfel, conform contractului nr. 19-C, reclamanta a procurat de la pîrît mai multe unități de tehnica agricolă, printre care și plug reversibil PRPO-8 la pret de 390000, 00 lei, fapt confirmat prin actul de predare-primire a tehnicii agricole din 24.09.2018 și factura fiscală seria XI nr. 1003417 din 24.09.2018.

Prezenta unitate de tehnică agricolă a fost procurată în contextul cererii înaintate de către GȚ „Bojenco Anatolii„ din 04.09.2018, care a solicitat admiterea la concursul de selectare a beneficiarilor pentru procurarea în rate a tehnicii agricole de la UlAPCPA prin intermediul Programului 2KR.

Ulterior, la data de 01.10.2018, între reclamant și GT „Bojenco Anatolii„ a fost încheiat contractul de vînzare-cumparare în rate a tehnicii agricole nr. 6359, obiectul caruia era tehnica agricolă - Plug reversibil PRPO-8, tehnica procurată de către reclamant în folosul beneficiarului

GȚ „Bojenco Anatolii,, de la pîrît și predarea acestuia la data de 09.10.2018 conform actului de predare-primire întitulat Anexa nr. 3 la contractul de vînzare-cumpărare nr. 6359 din 01.10.2018 și a facturii fiscale seria nr. IV 1218400 din 09.10.2018.

La data de 26.11.2019 potrivit procesului verbal nr.1 emis de GȚ „Bojenco Anatolii" a fost constatat defecțiunea Plugului reversibil PRPO-8.

La data de 24.08.2020 prin scrisoarea nr. 610 reclamantul a notificat pârâtul cu privire la constatarea viciilor plugului reversibil PRPO-8, fiind solicitată remedierea divergenților privind calitatea tehnicii menționate.

La 11.09.2020, prin actul de constatatre întocmit între reprezentanții SA „Moldagrotehnica,, și IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii,, și a reprezentantului GT „Bojenco Anatolii,, s-a constatat starea plugului, defecțiunile acestuia și s-a convenit antrenarea după caz a unui expert independent, în funcție de acțiunile pîrîtei privind soluționarea deferendului apărut.

Susține reclamantul, că odată ce cumpărătorul a aflat despre existența viciului, care a fost comunicată de către GȚ „Bojenco Anatolii" la 17.08.2020, acesta a notificat pârâtul la 24.08.2020 cu privire la constatarea viciilor plugului, ulterior fiind expediate în adresa pârâtului notificare repetată și la de 19.08.2021, care a fost recepționată de către pârât, însă fără careva rezultate, din care motive s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de judecată.

Prin cererea de chemare în judecată depusă la data de 16 august 2022 de către IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii,, se solicită rezoluțiunea contractului de vînzare cumpărare nr.19-C din 23.01.2017 modificat prin acordul adițional nr.1 înregistrat în registrul contractelor cu nr.18-C la data de 14 ianuarie 2019, în partea ce ține de vînzarea tehnicii agricole viciate Plug reversibil PRPO-8 (FP18), încheiat între SA „Moldagrotehnica,, și IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii,, cu dispunerea restituției civile prin repunerea părților în poziția inițială, încasarea sumei de 390000,00 lei ca urmare a operării rezoluțiunii a contractului de vînzare cumpărare nr.19-C din 23.01.2017, încasarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul ședinței de judecată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare din 20.12.2022 reprezentantul pârâtului SA „Moldagrotehnica" a depus cerere privind ridicarea excepției de tardivitate a cererii de chemare în judecată. În motivarea cererii invocă că între SA „Moldagrotehnica" și IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii" a fost încheiat la 23.01.2017 contractul de vânzare cumpărare nr. 19-C, iar bunul Plugul Reversibil PRPO-8 a fost predat la 24.09.2018 prin actul nr. 13 de predare-primire a tehnicii agricole - data de la care urmează a fi calculat termenul de prescripție.

Instanţa de fond investită cu judecarea cauzei, prin încheierea judecătoriei Bălți sediul central din 13 martie 2023 a admis cererea reprezentantului pârâtului cu privire la aplicarea excepției de tardivitate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii" către SA „Moldagrotehnica", intervenient accesoriu GȚ „Bojenco Anatolii" privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare.

Cererea de chemare în judecată înaintată de IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii" către SA „Moldagrotehnica", intervenient accesoriu GȚ „Bojenco Anatolii" privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare, s-a respins ca fiind tardivă, în temeiul dispoziţiilor art.186[1] Cod de procedură civilă.

Instanţa de fond în motivarea soluției sale a reținut, că contractul de vînzare cumpărare a fost încheiat între IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii,, și SA „Moldagrotehnica la data de 23.01.2017, acordul adițional la acest contract - la data de 14.01.2019. Contractul de vînzare cumpărare încheiat între IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii,, și GȚ „Bojenco Anatolii,, prin care IP „Agenția pentru Dezvoltarea

și Modernizarea Agriculturii” i-a vândut GȚ „Bojenco Anatolii” Plugul reversibil PRPO-8, a fost încheiat la 01.10.2018. Tehnică procurată de către reclamant în folosul beneficiarului GȚ „Bojenco Anatolii” de la pârât, a fost predată acestuia la data de 09.10.2018 conform actului de predare-primire întiluat Anexa nr. 3 la contractul de vânzare-cumpărare nr. 6359 din 01.10.2018.

A mai reținut instanța de fond, că potrivit ambelor contracte de vânzare cumpărare, nu a fost prevăzut termenul de răspundere a vânzătorului pentru viciile bunului, în acest sens fiind aplicabile prevederile art. 272 alin.(1), (7) lit.a) Cod civil (în vigoare pînă la 01.03.2019), care prevede că termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Prescripţia dreptului la acţiune pentru viciile ascunse începe să curgă în cazul unui bun înstrăinat sau al unei lucrări executate alta decît o construcţie, de la împlinirea unui an de la data preluării (predării) bunului sau lucrării, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, cînd prescripţia va începe să curgă de la data descoperirii.

În susținerea celor invocate, a făcut referire instanța și la prevederile art. 268 lit. b) Cod civil, care prevede că se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind viciile ascunse ale bunului vîndut, cît și a art.395 alin.(1),(2) Cod civil (în vigoare la momentul depunerii acțiunii), care prevede, că termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. În cazul în care dreptul subiectiv este afectat de un termen suspensiv sau de o condiţie suspensivă, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data împlinirii termenului ori a realizării condiţiei.

Analizînd soluția instanței de fond, colegiul o consideră una pripită, emisă fără examinarea multiaspectuală a cererii de chemare în judecată și a temeiurilor invocate de reclamantă.

Colegiul constată, că solicitarea reclamantei este rezoluțiunea contractului de vînzare cumpărare nr.19-C din 23.01.2017, modificat prin acordul adițional nr.1 înregistrat în registrul contractelor cu nr.18-C la data de 14 ianuarie 2019, în partea ce ține de vînzarea tehnicii agricole viciate Plug reversibil PRPO-8 (FP18), încheiat între SA „Moldagrotehnica„ și IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii„„ dispunerea restituției civile prin repunerea părților în poziția inițială și încasarea sumei de 390000,00 lei ca urmare a operării rezoluțiunii a contractului de vînzare cumpărare nr.19-C din 23.01.2017.

Astfel, reclamanta a solicitat rezoluțiunea contractului de vînzare-cumpărare și recuperarea pagubelor, întemeîndu-și pretențiile pe prevederile art. 735, 738, 739 CC RM, în vigoare pînă la 01.03.2019.

Analizînd normele enunțate, colegiul nu a reținut ca temei de rezoluțiune a contractului, existența unui viciu ascuns a bunului. Ca urmare, concluzia instanței de fond, că acțiunea este tardivă, deoarece se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind viciile ascunse ale bunului vîndut, iar prescripţia dreptului la acţiune pentru viciile ascunse începe să curgă în cazul unui bun înstrăinat de la împlinirea unui an de la data preluării (predării) bunului, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, cînd prescripţia va începe să curgă de la data descoperirii, este una eronată.

În acest sens, colegiul ajunge la concluzia de a casa încheierea instanței de fond, cu remiterea cauzei la rejudecare, instanța de fond urmînd a concretiza toate pretențiile reclamantei și temeiul lor, de a verifica toate pretențiile, prescripția lor, inclusiv și sub prisma termenului general de prescripție extinctivă. Or, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani, iar termenul de

prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, care se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Prin urmare, instanța de recurs consideră eronată concluzia primei instanţe. Or, reeșind din cererea de chemare în judecată și din înscrisurile anexate la prezenta speță, se pretinde nu doar prezența unor vicii (vicii ascunse), dar și neexecutarea contractului din partea unei părți, pretinzîndu-se, că prin neexecutare creditorul a fost lipsit de posibilitatea de a obține ceia ce așteaptă în urma contractului.

În concluzie, Colegiul judiciar conchide că, respingerea acțiunii ca fiind tardivă în lipsa unui temei legal, ar afecta nu numai drepturile părților la un proces echitabil dar și încrederea părților în actul justiției, urmând astfel, de înlăturat viciul respectiv, de către instanța care a emis încheierea.

Ca urmare a celor expuse, colegiul judiciar, analizînd situaţia de fapt din prezenta speţă şi probele anexate la dosar, remarcă caracterul eronat al încheierii din 13 martie 2023 a judecătoriei Bălți, sediul central, prezenţa unor circumstanţe, ce nu pot fi corectate de instanţa de recurs, motiv pentru care cauza urmează a fi remisă la judecare de la etapa primirii, în același complet de judecată.

Instanţa de fond urmează să ţină cont de cele invocate în decizia instanţei de recurs, să verifice şi să stabilească circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate şi să adopte o soluţie legală şi întemeiată.

În conformitate cu art.427 lit.b) CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi, -

Decide:

Se admite recursul declarat de IP ,,Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii,,.

Se casează încheierea Judecătoriei Bălți, sediul central din 13 martie 2023, prin care s-a admis cererea reprezentantului pârâtului cu privire la aplicarea excepției de tardivitate și s-a respins ca fiind tardivă, cererea de chemare în judecată înaintată de IP ,,Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii" către SA ,,Moldagrotehnica", intervenient accesoriu GȚ ,,Bojenco Anatolii" privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare, dispunerea restituției civile prin repunerea părților în poziția inițială și încasarea sumei, cu restituirea cauzei la judecare în judecătoria Bălți, sediul central, în același complet de judecată.

Decizia este irevocailă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Adriana Garbuz

Judecătorii Iulia Grosu

Andrian Ciobanu